

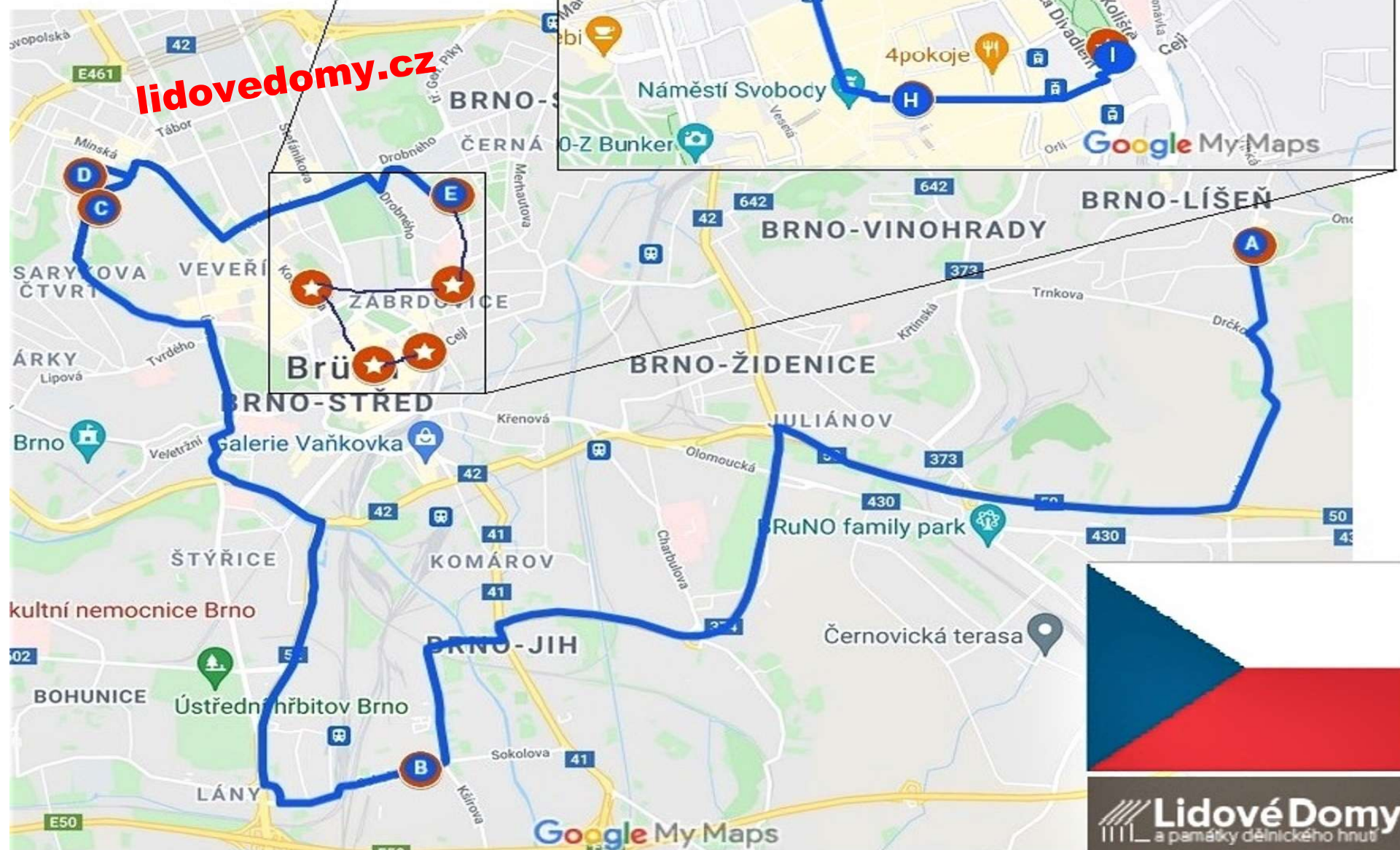
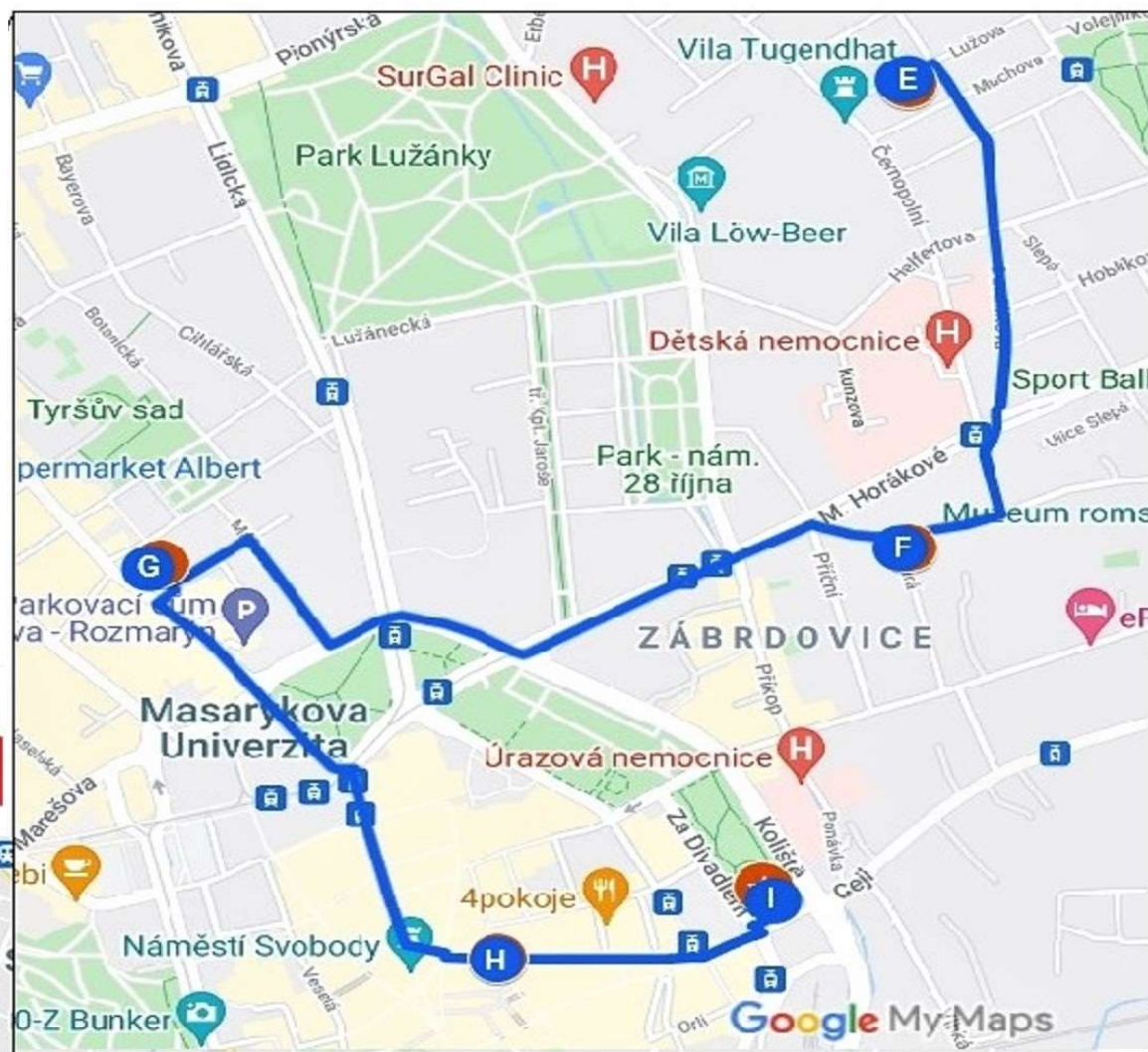
Seliger-Gemeinde e.V.

Oberanger 83, D-80331 München

Brno – sociálnědemokratická procházka

(26 km, 1,5 h)

Další sociálně demokratická
pamětní místa najdete na:

První část okruhu je pojetá jako cesta autem, druhou polovinu lze zdolat pěšky. První zastávka se nachází na adrese **Belcrediho 5, 628 00 Brno-Líšeň (A)**, na místě bývalého uprchlického tábora. Od 25. září 1938 přijížděli do Líšně uprchlíci ze Sudet, kteří se snažili dostat do bezpečí před nacisty. Většina pocházela z Mikulova a byla ubytována v místní chlapecké škole. Mnoho uprchlíků se v říjnu vrátilo zase domů. Po připojení Sudet ke třetí říši ale místo nich proudili do města noví utečenci. Mezi nimi početní členové sociálnědemokratické organizace Republikánská obrana. Skupinu vedl Karl Windisch, který se snažil získat víza do Paraguaye. Chtěli tam založit zemědělské družstvo. Příslušníci Republikánské obrany byli později převezeni do Vysokých Popovic, kde je zatklo gestapo.

Cesta pokračuje na adresu **Sokolova 8, 619 00 Brno-jih-Horní Heršpice (B)**, kde se v roce 1899 konal brněnský stranický sjezd. Dne 29. září 1899 sjezd Sociálnědemokratické strany dělnické v Rakousku schválil takzvaný brněnský národnostní program. Stanovil požadavek přeměny císařské monarchie v národnostní spolkový stát. Tento koncept přejala i Německá sociálnědemokratická strana dělnická v Československu.

Další bod okruhu najdeme na adrese **Tůmova 2240/8, 616 00 Brno-Žabovřesky (C)**, kde se nacházelo zemské pracoviště Morava okresní kanceláře aktivistických stran. Po vzestupu Sudetoněmecké strany v polovině třicátých let se sudetoněmečtí demokraté snažili politicky dohodnout s českými a slovenskými většinovými

stranami. Dohoda měla snížit bídu světové hospodářské krize v Sudetech a vzít Sudetoněmecké straně vítr z plachet. V únoru 1937 došlo k ujednání, podle nějž měli být sudetoněmecké firmy silněji zohledňovány při přidělování státních zakázek. Lokálně vznikly okresní kanceláře aktivistických stran jako kontaktní místa pro státní orgány. Pracoviště v Brně vedl sociální demokrat Theodor Schuster.

Kousek odsud, na adrese **Králova 643/45, 616 00 Brno-Žabovřesky (D)**, se nacházely Kounicovy koleje. Raimund Aschmann se narodil 14. června 1883 v Jihlavě. Nejprve to byl sociální demokrat, v roce 1920 ale přešel ke komunistům, ale roku 1923 se vrátil do Německé sociálnědemokratické strany dělnické. Za tuto stranu kandidoval roku 1935 do senátu a v roce 1938 do městského zastupitelstva. Po příchodu nacistů byl Aschmann zatčen a převezen do brněnských Kounicových kolejí. Ty se od roku 1940 využívaly jako vězení pro politické odpůrce nacistů. Krátce po propuštění Aschmann 21. ledna 1944 zemřel v jihlavské nemocnici na následky věznění.

Pokračujeme dál autem na adresu **Lužova 835/10, 613 00 Brno-sever-Černá Pole (E)**, kde bydlel Matthias Wellan. Matthias Wellan (1882–1964) patřil v Brně k předním německým sociálním demokratům. Od roku 1936 zastupoval Německou sociálnědemokratickou stranu dělnickou v československém senátu. Po příchodu německých vojsk do Brna a zřízení Protektorátu Čechy a Morava byl několikrát zatčen a uvězněn v pražské věznici na Pankráci.

Odsud už můžeme pokračovat pěšky. Odbočte vpravo do Durdřákovy ulice. Vydejte se po ní až k velké křižovatce, přes níž přejděte do Černopolní, jež se nachází proti vám, lehce vpravo. Zakrátko odbočte doprava do **Francouzské** a vydejte se až k číslu **26–26 (F)**. Zde sídlil *Volksfreund*. V letech 1881 až 1938 v Brně vycházel sociálnědemokratický deník *Volksfreund*, jenž čtenáře informoval o aktuálním dění ve městě. Na stejné adrese sídlila i organizace dělnické sociální péče Arbeiterfürsorge činná po celém Československu. Nacházelo se zde i lidové knihkupectví. Sociální demokracie spatřovala svou centrální úlohu ve vzdělávání svých členů, aby je posílila v boji. Velký význam proto přikládala knihám a brožurám. Ve velkých městech tak vznikala lidová knihkupectví. V Brně to bylo knihkupectví Thurner.

Nyní pokračujeme ulicí dál a stejným směrem po Milady Horákové. Poté zahneme vpravo do Koliště, a tím i na Moravské náměstí. Dále do Mášovy, doleva do Mezírky a nakonec vpravo na **Janáčkovo náměstí č. 654/2A (G)**. Zde sídlil Svaz členů německého divadla (Bund der Angehörigen der deutschen Theater). Německá sociální demokracie za první republiky sestávala ze systému nejrůznějších organizací. Kromě strany, Německé sociálnědemokratické strany dělnické, existovaly i sportovní, pěvecké a turistické kluby či spolky nebo svaz prosazující alkoholovou abstinenci. Velký význam kromě toho měly konzumní spolky a jejich prodejny po celé zemi. Navíc existovaly také početně silné odborové svazy s dlouhou tradicí, jež sahala až do počátků

dělnického hnutí. K menším odborům patřil právě Svaz členů německého divadla se sídlem v Brně.

Vrátíme se vpravo do Mezírky a hned odbočíme vlevo na Kounicovu. Vydáme se ulicí a za levotočivou zatáčkou zahneme vpravo na Moravské náměstí, které přechází v Rašínovu. Pokračujeme po ulici a dáme se vlevo na náměstí Svobody. Doleva na **Kobližnou** k číslu **41 (H)**, kde se konala výstava k setkání internacionály Přátel přírody. Sudetoněmecké dělnické hnutí zahrnovalo spoustu organizací. Jednou z nich byli Přátelé přírody, kteří provozovali turistiku a chtěli dostat dělníky ven z továren do přírody. V organizaci existovaly různé sekce zabývající se konkrétními tématy. Dvě z nich, fotografická sekce a pracovní skupina pro přírodovědu a folkloristiku, uspořádaly v roce 1936 putovní výstavu, jež navštívila nejrůznější místa Československa. Kromě výstavy samotné se promítaly filmy a snímky a proběhla manifestace na stadionu. Zájemci mohli autobusem navštívit Macochu, Baťovy závody nebo Znojmo.

Abyste dospěli k poslední zastávce, vydejte se dále ulicí až k **Malinovského náměstí**. Na čísle **2 (I)** býval dětský domov. Elisabeth Czech, manželku Ludwiga Czecha, významného brněnského sociálního demokrata, pozdějšího předsedy Německé sociálnědemokratické strany dělnické a ministra, přiměla bída první světové války k vybudování dětského domova, v němž našlo přístřeší téměř tisíc dětí.

S přátelskou podporou od:

Ve spolupráci s:

